

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl (Streubert & Carpenter, 2003) เพื่อบรรยายประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ใส่ท่อหลอดลมคอ โดยใช้กิจกรรมสนทนาร่วมกับวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกและรอบด้านจากความรู้สึกนึกคิดของตนเองขณะที่ใส่ท่อหลอดลมคอ เกี่ยวกับการรับรู้ความต้องการการดูแล โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 ราย นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามแบบการวิเคราะห์ข้อมูลของ Colaizzi (2001 cited in Streubert & Carpenter, 2003) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอธิบายประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ใส่ท่อหลอดลมคอ เป็นประเด็นหลักโดยนำเสนอตามลำดับชั้น ดังนี้

1. พื้นที่ในการวิจัย จำนวนผู้ให้ข้อมูล และลักษณะทั่วไป
2. ประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ใส่ท่อหลอดลมคอ แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความรู้สึกต่อประสบการณ์ของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนต่อการใส่ท่อหลอดลมคอ

- 2.1 เจ็บปวด ทรมาน
- 2.2 น่าสะพรึงกลัว
- 2.3 อึดอัด คับข้องใจในการสื่อสาร
- 2.4 เบื่อ

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ความต้องการการดูแลขณะใส่ท่อหลอดลมคอ

- 2.5 สัมผัสที่อบอุ่น และอ่อนโยน
- 2.6 บริการสร้างเสริมจิตสุนทรีย์
- 2.7 ช่องทางเจรจานำพาสุข

3. สรุปประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ใส่ท่อหลอดลมคอ

1. พื้นที่ในการวิจัย จำนวนผู้ให้ข้อมูล และลักษณะทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ป่วยเด็กวัยเรียนอายุ 9-12 ปี ที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอ เป็นเพศชาย 7 คน เพศหญิง 3 คน ระดับการศึกษา อยู่ในระดับประถมศึกษา 8 ราย (ประถมศึกษาปีที่ 2 2 ราย ประถมศึกษาปีที่ 4 1 ราย และประถมศึกษาปีที่ 5 5 ราย) และมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง 1 ราย เป็นผู้ป่วยที่มีสัญชาติไทยและเชื้อชาติไทยทุกราย นับถือศาสนาพุทธ 8 ราย นับถือศาสนาคริสต์ 1 ราย และนับถือศาสนาอิสลาม 1 ราย

ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ จำนวน 8 ราย อีก 2 ราย เป็นผู้ป่วยโรคระบบหัวใจและหลอดเลือด มีความสามารถในการใช้นิ้วมือ ชี้นิ้วของ หรือเขียนหนังสือได้ดีทั้ง 10 ราย สำหรับประวัติการรักษาพยาบาลที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวขณะใส่ท่อหลอดลมคอ ได้รับยาในกลุ่ม sedatives จำนวน 3 ราย และมี 4 ราย ได้รับการรักษาพยาบาลที่มีผลต่อการเคลื่อนไหว คือ การผูกยึดบริเวณข้อมือและข้อเท้า และอีก 3 ราย ไม่ได้ได้รับการรักษาพยาบาลที่มีผลต่อการเคลื่อนไหว ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอเป็นระยะเวลา 3 ถึง 7 วัน และเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิของรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีระยะเวลาหลังถอดท่อหลอดลมคอ (extubation of endotracheal-tube) นาน 2 ถึง 7 วัน และแพทย์เจ้าของไข้พิจารณาว่าอยู่ในระยะที่สามารถให้ข้อมูลได้ ซึ่งเข้ารับการรักษาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ถึง มกราคม พ.ศ. 2550 ผู้ป่วยแต่ละรายผู้วิจัยใช้รหัสแทนการระบุชื่อผู้ป่วยในการอ้างอิงถึงผู้ป่วย (ET-tube 000)

2. ประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ใส่ท่อหลอดลมคอ

ผลจากการวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ใส่ท่อหลอดลมคอ จำนวน 10 ราย ทำให้พบประเด็นต่าง ๆ 7 ประเด็น นำเสนอเป็น 2 ส่วนตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความรู้สึกต่อประสบการณ์ของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนต่อการใส่ท่อหลอดลมคอมี 4 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1. “เจ็บปวด ทรมาน”

เมื่อผู้ให้ข้อมูลรับรู้แล้วว่าตัวเองได้รับการรักษาพยาบาล โดยการใส่ท่อหลอดลมคอ “ความเจ็บปวด” คือสิ่งแรกที่ผู้ให้ข้อมูลทุกคนนึกถึงตามการรับรู้ถึงความรู้สึกทุกข์ทรมานกับความเจ็บปวดในประสบการณ์การใส่ท่อหลอดลมคอที่ได้รับ

การให้ความหมายต่อ“ความเจ็บปวด”จากประสบการณ์การได้รับการรักษาพยาบาล โดยการใส่ท่อหลอดลมคอ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ให้ข้อมูลซึ่งสามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนได้รับผ่านประสาทสัมผัส และนำสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส ได้รู้ มารวบรวมอย่างมีระบบแบบแผนและถ่ายทอดออกมาเป็น ความหมายภายใต้บริบทเดียวกัน ได้แก่ เจ็บ ๆ แสบ ๆ ปวด ๆ ตึง ๆ คั้น ๆ แปป ๆ ในคอ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนรู้สึกว่าการได้รับการใส่ท่อหลอดลมคอ “มันทั้งเจ็บปวด ทั้งทุกข์ทรมาน”

“ความเจ็บปวด” ที่ผู้ให้ข้อมูลนึกถึงและได้ถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดนั้น เป็นการพูดถึงความเจ็บปวดและทุกข์ทรมานแบบ ชัดถ้อยชัดคำ ด้วยน้ำเสียงที่เรียบง่ายและเคลือบแฝงด้วยความเชื่อมั่น แสดงถึงความหมายและความเข้าใจกับสิ่งที่ได้ถ่ายทอดออกมาเป็นอย่างดี ขณะที่พูดคุยกันถึงประเด็นนี้ ผู้ให้ข้อมูลแสดงสีหน้าและแววตาที่แสดงออกถึงประสบการณ์ความเจ็บปวดดังตัวอย่างคำกล่าวที่ว่า

“รู้สึกไม่ดีเลย...ไม่ชอบ...มันเจ็บ...(ชี้ไปที่บริเวณคอ)...มันเจ็บในคอ...คืออะไรแบบเจ็บ ๆ...มันจะคั้น ๆ แสบ ๆ เจ็บ ๆ อย่างเนี่ย...เข้ามาในตรงคอไม่ชอบเลย...เหมือนกับตอนจะไอ....แต่มันจะแสบ ๆ เยอะกว่าเวลาที่ไอ...เพราะมันไอไม่ได้...ก็จะแสบในคอตลอด” (ET-Tube 001)

“รู้สึก เจ็บ ๆ มันจะแน่น ๆ เจ็บ ๆ อย่างเดียว ปวด ๆ ตึง ๆ ในคอ ยังงัย กับอกไม่รู้เหมือนกันนะ (แสดงสีหน้า : ขมวดคิ้ว เบ้าปาก)” (ET-Tube 002)

“ใส่ตอนแรกๆ...พอรู้สึกตัวอีกที...มันจะเจ็บ...เจ็บ...แล้วเจ็บอีก...อยู่อย่างนั้นตั้งนาน (ET-Tube 003)

“เจ็บนะ...มันจะแปป ๆ...มันทรมานตรงคอตอนหันหน้า...ไม่ชอบ....” (ET-Tube 006)

“เจ็บข้างในคอ...กลืนน้ำลายไม่ค่อยจะได้...มันอึดอัดไปหมด...เหมือนกับมีอะไรติดในคอ....ใส่ท้อคาอยู่มันรู้สึกว่ามันเจ็บ...อึดอัด...มันทรมานงัยไม่รู้....เหมือนกับตอนที่เรียนว่ายน้ำ...แล้วฝึกหายใจในน้ำ...ต้องกลั้นหายใจตลอดตอนอยู่ใต้น้ำ..หายใจไม่ออกนะตอนนั้น...อึดอัด...ขยับแรงไม่ได้อีก...จะเจ็บตรงข้างในคอ....” (ET-Tube 003)

นอกจาก ความหมายต่อความเจ็บปวดและทรมานแล้ว ผู้ให้ข้อมูลยังได้บอกถึงลักษณะของความเจ็บปวดทั้งทางกายและความเจ็บปวดทางด้านจิตใจที่ตนได้ประสบพบเจอจากการใส่ท่อหลอดลมคอ เพราะเมื่อร่างกายเจ็บปวดจากการใส่ท่อหลอดลมคอ หรือจากกระบวนการดูแลรักษา

จิตใจก็จะเจ็บปวดไปด้วย ความรู้สึกเจ็บปวดทางจิตใจของผู้ให้ข้อมูล ยิ่งก่อให้เกิดความเครียด โดย บางครั้งก่อให้เกิดความรู้สึกช่วยตนเองไม่ได้ รู้สึกว่าความเจ็บปวดของตนไม่มีใครสามารถเข้าใจได้ว่า เจ็บปวดทุกข์ทรมานมากน้อยเพียงใด และไม่มีใครที่จะสามารถช่วยบรรเทาความเจ็บปวดได้ แม้กระทั่งพ่อแม่ หรือบุคลากรทางสุขภาพที่ดูแลอย่างใกล้ชิด

“ทำอะไรไม่ได้หรอก...มันร้องไม่ออกนะเพราะท่อคาในปากกับในคอ...มันจะเจ็บ...ตึง ๆ อยู่ ตลอดตอนแรก ๆ ...พูดอะไรก็ไม่ได้ คนที่อยู่ใกล้ ๆ เราก็ไม่ได้ยินอะไรอย่างนี้...มองหน้าแม่ได้อย่าง เดียว...แม่ก็ไม่รู้อีกนะ...ว่าเราเป็นอะไร” (ET-Tube 004)

“รู้แล้วนะตอนนั้นว่ามีอะไรติดอยู่ตรงในคอเรา...มันจะเป็นแบบว่าตึง ๆ...หนืด ๆ...ยังกะ...ข้าว หรือว่าอะไรสักอย่างติดในคอเรา...ตรงข้างใน...มันเคือง ๆ ในคอนะ...ก็จะพยายามจะเอามือไปดึงอะไร สักอย่างทีติดในปากออก..แต่มันยกมือไม่ขึ้น...แขนไม่มีแรง...ตัวก็จะนิ่ง ๆ...” (ET-Tube 005)

“ตอนแรกลืมหัด...ขยับอีก...มันเมื่อยคอมากตอนนั้น...เลยขยับ...แป๊บ...มาเลยทีนี้ในคอ... เหมือนโดนอะไรแหลม ๆ ทิ่มเข้าไปอีกทีนะ...น้ำตาเนี่ยไหลแบบไม่ต้องสั่งเลยนะ...” (ET-Tube 003)

ผู้ให้ข้อมูลบางราย พยายามช่วยตนเองในการจัดการกับความเจ็บปวดที่เผชิญอยู่เพียงลำพัง โดยการเรียนรู้แบบชนิดลองผิดลองถูกกับความเจ็บปวด พร้อมทั้งมีวิธีการตอบสนองและจัดการกับ ความเจ็บปวดด้วยตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดเหล่านั้น ได้แก่ การให้เหตุผล การจินตนาการ และการอดทนต่อสถานการณ์ ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายมีวิธีการจัดการกับความเจ็บปวดเป็น ลักษณะเฉพาะของตน ตามอัตภาพที่พอจะมี

“พยายามที่จะคายออกแต่มันก็ไม่ออก...ยิ่งขยับยิ่งเจ็บ...ลองอยู่เฉย ๆ พักหนึ่ง...นะ...ในใจนึก... ถ้าไม่ขยับก็ไม่เจ็บเว้ย...ตอนแรกลืมหัด...ขยับอีก...มันเมื่อยคอมากตอนนั้น...ไม่ไหวแล้ว...เลยขยับ... แป๊บ...ในคอ...เหมือนโดนอะไรแหลม ๆ ทิ่มเข้าไปอีกทีนะ...บอกไม่ถูก...มันทรมานมาก...แต่ก็ต้อง อดทน...ทนอย่างเดียว...เพราะยังงัยชะ...มันก็ทำอะไรไม่ได้...เอาลิ้นดัน ๆ...ลองดู...ยิ่งเจ็บไปกันใหญ่ ...ที่นี้รู้เลยว่าต้องเจ็บอีกแหละ...ไม่เอาละ” (ET-Tube 003)

“มันก็ตึง ๆ จริง ๆ อย่างเจ็บมาก ๆ ในคอเวลากลืนน้ำลาย...คราวหลังก็ยังไม่กล้ากลืนอีก...กลัว เจ็บมากกว่าเดิม...” (ET-Tube 004).

“เจ็บนะ...มันจะแป๊ป ๆ อีก...มันทรมานตรงคอตอนหันหน้า...ไม่ชอบ...ไม่หันหัวอีกแล้วตอนหลัง...กลัวมันเจ็บในคออีก....” (ET-Tube 006)

“ดิ่งท่อไม่ได้หรอกเพราะมีแผ่นสติ๊กเกอร์ติดอยู่แหละ...ดิ่งไม่ออก...ถ้าดิ่งก็หายใจไม่ได้...เดี๋ยวเหนื่อยแยะเลย...แล้วก็จะตาย..ก็ไม่ดิ่งท่ออยู่แล้ว...ก็รู้ว่าท่ออย่างกับเครื่องมือช่วยเรา....”

(ET-Tube 010)

“ตอนนั้นก็นึกถึงว่าเราลงไปดำน้ำจริง ๆ...เพราะรู้สึกว่ามันก็เหมือน ๆ กัน..เพราะอึดอัดไปหมด...ในคอ...ในปากก็อึดอัดไปหมดบอกไม่ถูก...ตอนนอนใส่ท่อ...ก็นึกในใจเอาไว้ว่า...เราดำน้ำดูได้ทะเล...นึกไปเรื่อย ๆ...ก็รู้สึกว่าไม่อึดอัดเหมือนตอนที่เราขยับแล้วมันเจ็บ....(เด็กอธิบายภาพที่ตนเองวาด)”

(ET-Tube 003)

ความเจ็บปวดที่ได้รับจากกระบวนการรักษาพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งยากที่จะหลีกเลี่ยง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกราย ยังต้องพาลพบคือ การดูแลดมพะ การถูกยึดตรึง และการถูกจับต้องที่ไม่อ่อนโยน

“ตอนดูดคอ...จะเจ็บ...แน่นคอกับตรงในอก...(ชี้มือไปบริเวณหน้าอก)....” (ET-Tube 008).

“มันอ้าปากไม่หมด....เค้า (พยาบาล) ก็จะทำให้อ้าปาก...เวลาที่จะดูดน้ำลายเขาก็จะบอกให้ไอ...ไอ... ๆ...อะไรก็ไม่รู้ละ...ไม่ชอบเลยอย่างนี้....เจ็บ...(เด็กแสดงสีหน้าครุ่นคิด.ขมวดคิ้ว)”

(ET-Tube 007)

“ตอนดูดในคอ....สายยางมันจะแทง ๆ เข้าข้างในคอ...ก็จะเจ็บ...ตอนหลังนี้...จะเจ็บกว่าเดิมอีก....” (ET-Tube 004)

“....ดูดที่ท่อกับปากนะ....แสบคอมาก ๆ...หงิกมือ...กับหยุดหายใจไว้แป๊บหนึ่ง” (ET-Tube 010)

“เค้ามัดไว้...เค้าจะเอาแบบว่าผ้า...ไม่ใช่เชือกนะ...ผ้าเป็นเส้น ๆ...มัดไว้...ยิ่งดิ้น ยิ่งเจ็บแขน....ผ้ามันถูกับแขน” (ET-Tube 003)

“ตอนที่เค้า (พยาบาล)...ดึงผ้าออก....มันจะถูหลัง...สีกับข้างหลัง....เจ็บ ๆ แสบ ๆ หลัง”

(ET-Tube 006)

ประเด็นที่ 2. น่าสะพรึงกลัว

การแปลความหมายของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอ ผ่านโสตสัมผัสทางความรู้สึกนึกคิดจากการที่ตนได้รับการใส่ท่อหลอดลมคอ ทำให้เด็กต้องเจอกับสิ่งที่ทำให้กลัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งเป็นความกลัวที่ยิ่งใหญ่สำหรับผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ได้รับรู้ถึงสถานะที่ตนถูกคุกคามจากการที่ตนได้รับการใส่ท่อหลอดลมคอ มีนงกับภาวะคุกคามที่เกิดขึ้นกับตน

การถ่ายทอดประสบการณ์ในประเด็นนี้เป็นการร้อยเรื่องราวที่เกี่ยวกับการรับรู้ถึงสาเหตุแห่งความกลัวที่มีลักษณะเฉพาะของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอ เวลาที่ผู้ป่วยร้อยเรียงถึงเรื่องนี้ สีหน้าของผู้ป่วยเสมือนกำลังใช้ความคิด คัดย่อนถึงเรื่องราวที่ตนเองได้ประสบพบเจอมา

“มันเป็น...อะไรละ...เป็นเหมือนเครื่องสูบน้ำ...มันเหมือนกันกับเครื่องสูบน้ำที่บ้าน...ที่ในรูป (เด็กชี้ไปที่รูปภาพ)...เครื่องมันจะ...สูบ...เข้าไปหรือเปล่า” (ET-Tube 001)

“กลัว ๆ ..... ตอนนั้นก็กลัว....” (ET-Tube 002)

“อึดอัด...หายใจไม่ทันเลยแหละ...มันเหมือนกับที่ตอนเล่นกับพี่ที่หน้าโทรทัศน์ตอนทำการบ้านเสร็จแล้ว...หยอก ๆ กัน...ที่เค้าก็แกล้งเอานวมมาคลุมตัวแล้วก็นั่งทับ...มันก็หายใจไม่ออก...ดิน ๆ ไปมา...ออกมาได้ แทบตาย” (ET-Tube 009)

“....สายไฟ... (สายติดตามการทำงานของคลื่นไฟฟ้าหัวใจ:สาย EKG) เต็มตัวไปหมด...ขยับก็ไม่ได้กลัวมันช็อตเอา” (ET-Tube 010)

การให้ความหมายและผูกร้อยความเข้าใจจากประสบการณ์การได้รับการรักษาพยาบาล โดยการใส่ท่อหลอดลมคอเกี่ยวกับเหตุแห่งความกลัวของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ถึงแม้เด็กจะอยู่ในช่วงวัยเดียวกันก็จะมี การรับรู้และให้ความหมายกับความกลัวที่แตกต่างกัน อายุของเด็กที่มากขึ้นจะทำให้เด็กมีการรับรู้ความกลัวจากสถานะที่ตนถูกคุกคามมากขึ้นตามลำดับและอธิบายลักษณะความกลัวของตนที่ติดอยู่ในใจ ติดอยู่ในความคิด เมื่อมีอาการผิดปกติเกิดขึ้นเล็กน้อย ความรู้สึกนึกคิดอยู่ในใจที่หวาดกลัวจากสถานะที่ตนถูกคุกคามที่มีสาเหตุมาจากการใส่ท่อหลอดลมคอ ก็วนเวียนกลับมาทำให้จิตใจของผู้ป่วยเด็กว่าวุ่น ไม่สงบ ในใจก็จดจำความรู้สึกนั้นไว้ เริ่มกลัวว่าตัวเองจะพูดไม่ได้ และเริ่มกลัวความตาย

ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอบางรายถ่ายถอดความรู้สึกเหล่านั้นผ่าน น้ำเสียงที่สั้นเครือ เป็นการแสดงถึงความรู้สึกกลัวที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน ผู้กร้อยเป็นคำพูดที่บ่งบอกว่า เด็กกลัว กลัวในสิ่งที่กำลังพูดถึง กลัวความเจ็บปวด และกลัวความตาย

“...กลัวท่อในคอไหลลงไปในห้อง...ไม่รู้เหมือนกัน มันเหมือนจะไหลลงไปในห้อง...เลยกลัวครับ (เด็กแสดงสีหน้าเคร่งขมึม ครุ่นคิด)... ” (ET-Tube 005)

“ตอนเด็กวันนั้น...นอนฝันเห็นเพื่อนกันทั้งกลุ่ม...พอน้องผู้ชายข้างเตียงเค้าร้อง...ก็ตื่นขึ้นมา...จะร้องให้คิดถึงพ่อก็คิดถึง...เพื่อนก็คิดถึง...ในใจคิดตลอดเวลาว่าอยากกลับบ้านจะหนีกลับดีหรือเปล่าทั้งที่ ตอนนั้น...ยังใส่ท่อ...ก็นึกได้นะว่าถ้าเราไปเราก็คงต้อง...ตายกลางทางเพราะหายใจไม่ออกพยายาม เค้าก็ต้องวิ่งไล่จับ...เหมือนในหนังทีวีเลยนะพี่ตอนนั้น”

“...เป็นคนพูดเก่ง...เป็นจอมเม้าท์สุด ๆ พอมันเป็นแบบนี้แล้ว...ยังงัยละ...พอตื่นตัวอีกที่เราพูด ไม่ได้แล้วอะ...คิดในใจนะคะว่าเป็นอะไรเนี่ย...ทำไมคอแห้ง...ทำไมมันเจ็บคอไปหมด...อึดอัด...จะร้องให้เลยตอนนั้น...อยากเจอพ่อมาก ๆ พ่อน่าจะช่วย...ได้ตอนนั้น...รู้สึกว่ามันน่ากลัว...กลัว...ว่า...อะไรละ...กลัวว่า...จะพูดไม่ได้แบบนี้ตลอดไปหรือเปล่า...กลัวไปหมดทุกอย่าง(พูดด้วยน้ำเสียงที่สั้นเครือ)...จำได้ว่า...ตอนยังไม่ตื่น ได้ยินเสียงคนคุยกันข้าง ๆ...เสียงคนเดิน...หัวเราะก็มี...แบบที่เป็นเสียงดี ๆ เหมือนนาฬิกา กับเสียง Massage ของโทรศัพท์...ก็ได้ยินตลอด” (ET-Tube 003)

ประเด็นที่ 3. อึดอัด คับข้องใจในการสื่อสาร

ปัญหาอุปสรรคอันใหญ่หลวงจากการที่ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถพูดคุยสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความรู้สึกของตนในขณะที่ใส่ท่อหลอดลมคานั้น ผู้ให้ข้อมูลได้ถ่ายทอดอย่างตรงไปตรงมาภายใต้ประสบการณ์ที่ตนได้สัมผัส ด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจนหนักแน่น แสดงแววตาที่ซ่อนเร้นความเกรี้ยวกราด มีสีหน้าเอาจริงเอาจังกับสิ่งที่ตนเองกำลังถ่ายทอดและอยากกระเปิดความคับข้องใจเหล่านั้นออกมาให้ผู้สัมภาษณ์ได้รับรู้ถึงความหมายและความรู้สึกที่ตนเองพูดไม่ได้ในตอนนั้น

“ท่อยางแข็ง ๆ เสียบข้างในปาก เสียบ เข้าไปในคอ...อย่างนั้นเลย...อ้าปากพูดไม่ได้หรอก...มันพูดไม่ออกจ้” (เด็กยกคิ้วขึ้นพร้อมกันสองข้างหน้าผากหย่นเป็นชั้น สายตาดูถูกโง่งมายังผู้สัมภาษณ์แบบไม่กระพริบตา)” (ET-Tube 002)

“ทำอะไรไม่ได้หรือ...มันร้องไม่ออกนะเพราะท่อคาในปากกับในคอ....ตอนแรก ๆ...พูดอะไรก็ไม่ได้ คนที่อยู่ใกล้ ๆ ก็ไม่ได้ยิน....มองหน้าแม่ได้อย่างเดียว...แม่ก็ไม่รู้อีกนะ...ว่าเราเป็นอะไร”

(ET-Tube 004)

“...พูดไม่ได้เลยตั้งแต่แรก ๆ ตอนที่ใส่เข้ามาแล้วนะ...พูดด้วยกับคนใด...ก็ไม่ออก เพราะท่อ ยางมันติด ๆ จะตึง ๆ พูดไม่ได้....น้ำลายก็ไหล ๆ ลงมาครวนี้....พูดไม่ได้แล้ว...ก็รู้แล้วพูด...ถามอะไร...บอกอะไรไม่ได้แล้วตอนนั้น” (ET-Tube 010)

“...พยาบาลเค้าเดินมาที่ข้าง ๆ พูดว่า...ตื่นแล้วนี่ไม่ต้องตื่นนะหนูเดี๋ยวท่อหลุด..ได้ใส่ใหม่จะเจ็บตัวอีกนะจ๊ะ..เค้าก็ชี้มือมาตรงปากด้วยแล้วก็พูดว่า..ไม่ต้องตื่นแล้ว..อย่าดึงท่อนะ อะไรแบบนี้...แต่เค้าก็มองที่จอที่เป็นเหมือนจอคอมบนหัวอะคะไม่ได้มองมาที่...แล้วก็เดินไป....ในใจก็อยากจะบอกว่าช่วยก่อนดิ...เอาออกให้ทีก็จะพยายามร้องบอกนะ แต่ก็ร้องไม่ได้ตอนนั้นนะรู้ก่อนแล้วว่ามันพูดไม่ได้...ร้องไม่ได้...อยากจะเอามันออกเพราะ...อึดอัด...เคือง....ร้องให้เลยตอนนั้นไม่รู้จะทำยังงัยดี...พอกก็ไม่อยู่

(ET-Tube 003)

เมื่อผ่านพ้นห้วงเวลาอันเป็นที่คับข้องใจมาแล้ว ผู้ให้ข้อมูลได้พยายามปรับตัวเพื่อลดผ่านปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นด้วยวิธีการสื่อสารในรูปแบบอื่นทดแทนในสิ่งที่ตนไม่สามารถกระทำได้ตามที่ใจปรารถนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีวิธีการทดแทนสิ่งที่ตนได้สูญเสียการพูดคุยด้วยการพยายามใช้ภาษาท่าทางเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดทางกายและจิตใจ ภาษาท่าทางเหล่านี้เป็นการแสดงออกถึงการรับรู้และให้ความหมายต่อประสบการณ์ความยากลำบากในการพูดคุยขณะใส่ท่อหลอดลมคอว่าเป็นการ “ความรู้สึกอึดอัด และคับข้องใจในการสื่อสาร”

“ยกมือเรียก...(เด็กแสดงท่าทางยกมือ...แล้วก้มมือ)” (ET-Tube 001)

“ถ้าจะบอกก็บอกได้....ก็ลืมตาโต ๆ แล้วก็ส่ายหน้า...ก็รู้แล้ว....ว่าไม่ยอมทำ” (ET-Tube 006)

“ยังงัยก็ร้องไม่ออก...ครวหลังก็กระต๊อบเท้ากับที่เตียง....บอกเค้าว่าพอแล้ว...คือพูดในใจแหละ...มันร้องไม่ออก....พูดไม่ได้ยินอะไร” (ET-Tube 009)

“มันร้องไม่ออก...หลับตา (แสดงการหลับตา)...หันหน้าไปทางอื่น.....บอกไม่ได้ก็ต้องทำอย่างนี้แหละ...เค้าจะหยุด....(พยายาม) ตะโกนบอกเลยแหละ...ตื่นทำไมเนี่ย...ไอเร็ว...จะเสร็จแล้ว....หยุดแป๊บเดียวก็ทำต่อ...มองหน้า..ไม่ตื่นแล้วเดียวเค้าดูเอา..ก็หลับตา....แต่ถ้าแม่มาเค้าก็ไม่ทำละ”

(ET-Tube 004)

“...บอกแม่ไม่ได้...ก็มันพูดไม่ได้...ก็เอาแบบนี้...ทำได้...ถ้าสู้ตายก็ยกสองนิ้ว...แบบนี้...(แสดงท่าทางพร้อมทั้งชูสองนิ้วของมือข้างขวา)” (ET-Tube 008)

“นอนไป...บางทีก็ตื่นๆ...ตีขาแรง ๆ กับเตียง เพราะตื่นเบา ๆ เค้าจะไม่สนใจ ก็เอาอย่างนี้แหละตีขาเหมือนตอนว่ายน้ำ...เอาแบบแรง ๆ....เค้าจะได้สนใจบ้าง” (ET-Tube 003)

จากการรับรู้และให้ความหมายของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอ ต่อการพูดจาภาษาใบ้เป็นการบั่นทอนสภาพจิตใจและก่อให้เกิดความเครียดแก่ผู้ป่วย เมื่อผู้ป่วยรู้สึกว่ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเองจากการที่ไม่สามารถพูดคุยสื่อสารได้ และไม่มีใครสามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนกำลังพยายามแสดงความรู้สึกนึกคิดผ่านการใช้ภาษาท่าทาง เพื่อบ่งบอกในสิ่งที่ตนต้องการ แม้กระทั่งพ่อหรือบุคลากรทางสุขภาพที่ดูแลอย่างใกล้ชิด อยากบอกกล่าวกับใครก็ไม่มีใครรับรู้ในสิ่งที่ตนต้องการทำให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอ รู้สึกว่าไม่มีใครเข้าใจ ไม่มีใครช่วยเหลือในขณะนั้น การเผชิญกับความยากลำบากในการพูดคุยสื่อสารจึงเป็นการเผชิญอยู่เพียงฝ่ายเดียวด้วยการดิ้นรนผจญตามสมรรถนะที่พึงมี ผู้ป่วยรายนี้ได้ถ่ายทอดความรู้สึกเหล่านั้นออกมาด้วยน้ำเสียงที่สั่นเครือ

“พอตื่นแรงขึ้น...แรงขึ้น...ตีขาแบบว่าเร็ว ๆ นะ...ที่นี้...เค้า (พยายาม) ก็เดินมาละในใจคิดว่า...แบบนี้ก็ง่ายกว่าซี...มาเร็วกว่า...เค้า (พยายาม) ก็เดินมาจับขา...บอกว่าจะตื่นทำไมเดียวท่อหลุดนะหนู...อยากจับตัวอีกหรือ...ไม่เอาไม่เอาหนู...แล้วเค้า (พยายาม) ก็เขียนอะไรไม่รู้ลงกระดาษซี ๆ ตรงหน้าเตียง...ก็ไม่ได้ช่วยอะไรอีกเหมือนเดิม...ที่ตื่น ๆ อย่างนั้นไม่อะไรเลย...แค่อยากให้เค้ากลับมาหาแล้วช่วยเอาผ้าออกจากมือ....เค้าก็ไม่เข้าใจอยู่ดี...ไม่รู้จะทำยังไงดีเค้าถึงจะว่าอยากเอาผ้าออก...ก็ตื่นอยู่อย่างนั้น...ก็แค่อยากให้คนตรงนั้นเค้ามาช่วยเอามันออก...ยังคิดเลยว่าตอนที่เขากถามว่าจะเอาอะไร....ก็อยากบอกระว่าอยากเอาผ้าที่มัดแขนอยู่เนี่ยออก...แต่ก็รู้ว่าพูดไม่ได้อยู่แล้ว” (ET-Tube 003)

“พ่อก็มาขึ้น...ลูบหัวแล้วพ่อก็บอกว่า...ไม่ร้อง...ไม่ร้องนะ...อดทนซิต้องอดทน...เดียวกับที่ตื่นเพราะตอนนั้น...ร้องให้ด้วยมั้ง...พ่อก็บอกว่าไม่ต้องตื่นซิ....เดียวกับไม่หายนะ...ก็ตื่นไปตื่นมาอยู่ตอนนั้น

...ที่ต้นก็แค่พยายามจะบอกพ่อให้ช่วย...เหมือนกันกับที่...จะให้เค้า (พยาบาล) ช่วยเอาผ้าผูกมือออก แต่พ่อก็ไม่เข้าใจอยู่ดี...แบบว่าน้ำตาไหลนะตอนนั้น...ขนาดพ่อยังไม่รู้กับเราเลย...อึดอัดเลยร้องให้...ทำอะไรไม่ถูก...อยากบอกอะไรกับพ่อ แต่ก็คิดว่าพูดไม่ได้แค่นั้น...ดูหน้าพ่อแล้ว...บางที่พ่อก็นั่งหน้าหนีด้วยนะ...ตอนที่...มองหน้าพ่อ...ก็สงสาร...กลัวพ่อคิดมาก..." (ET-Tube 003)

ประเด็นที่ 4. เบื่อ

การที่ต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลโดยการใส่ท่อหลอดลมคอ ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ซึ่งเป็นอารมณ์ในด้านไม่พึงพอใจของเด็กที่ต้องเผชิญกับสิ่งคุกคามที่เกิดจากความเจ็บป่วย เด็กเบื่อเนื่องจากมีความรู้สึกทรมานจากความเจ็บปวด และจากปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเอง จากการที่ไม่สามารถพูดคุยสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ นอกจากสิ่งเหล่านี้แล้วเด็กยังเบื่อกับการที่ต้องนอนอยู่เฉย ๆ บนเตียง ที่แวดล้อมไปด้วยความเหน็บหนาวจากเครื่องปรับอากาศ เครื่องพันธุการต่าง ๆ ที่ติดระโยงระยางตามร่างกายของผู้ป่วย ก่อเกิดความรำคาญจากเสียง ตี๊ด ๆ บีบ ๆ ของเทคโนโลยีขั้นสูงที่ใช้ในการรักษาพยาบาลผู้ป่วย ส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย การถ่ายทอดประสบการณ์ในประเด็นนี้เป็นการรับรู้และให้ความหมายถึงสาเหตุแห่งความเบื่อหน่าย

“ก็เสียงเครื่องที่อยู่ข้าง ๆ แหละ ดัง ๆ ตลอด....ไม่เคยหยุด...ดังบีบ ๆ ทุกวัน...น่าเบื่อ...ซึ่งตาย”
(ET-Tube 002)

“บอกไม่ได้....ก็เบื่อ ๆ เหมือนกันที่พูดไม่ออกให้แม่ได้ยิน” (ET-Tube 008)

“รอเค้าอย่างเดียว...เมื่อไหร่จะได้เอาออกซะที่...เบื่อละ...อึดอัด...เป็นอย่างเนี่ยอยู่หลายวันเหมือนกัน...พอเค้าเอาออกก็นิดหนึ่ง...ดีหน่อยเดียวแต่ยังรู้สึกว่ามันติดคอเราอยู่ในตอนแรกนะ...ก็ยังเจ็บ ๆ...อยู่...แต่น้อยกว่าเดิม” (ET-Tube 006)

ความเบื่อที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอเกิดขึ้นจากกระบวนการรักษาพยาบาลต่าง ๆ ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เด็กจะเบื่อเพราะต้องถูกดูแลในท่อหลอดลมคอเพื่อป้องกันภาวะท่อทางเดินหายใจอุดตัน ทำให้เด็กเกิดความเจ็บปวดจึงทำให้เด็กเบื่อ

“ก็จะให้แต่้ำ ๆ ปาก (แสดงทำอ้าปาก) มันรู้สึกอ้าปากไม่หมด...เบื่อนะ...ตอนอ้าไม่ออก...สายยางก็เข้าไป” (ET-Tube 007)

“เค้าก็จะบอกให้ อ้า กว้าง ๆ...ก็เบือ...เหมือนกันนะ ก็ทำตามแหละ....น้ำมันก็ไหลลงข้างในเวลา อ้าปาก....ก็จะให้อ้าแบบนี้แหละ” (ET-Tube 005)

“ น้าเบือเลยนะตอนนั้น....ตอนที่ดูคนาน ๆ ไม่เสร็จซะกะที”...(ET-Tube 006)

นอกจากเบือจากกระบวนการรักษาพยาบาล บางรายบ่นกับผู้สัมภาษณ์ว่าเบือที่ต้องนอนเฉย ๆ ไม่มีอะไรทำ เบือที่ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองเคยปฏิบัติเหมือนอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียน เช่น การเล่น กีฬา การดูทีวี หรือกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบ เบือกับการที่นอนไม่หลับจากสิ่งทีก่อให้เกิดความรำคาญ ต่าง ๆ เช่น แสงไฟ เสียงรบกวนต่าง ๆ

“บางทีมันเบือ....ไม่ค่อยได้ทำอะไร..นอนไปนอนมา...” (ET-Tube 010)

“นี่.....มันเบือ ๆ ไม่มีอะไรทำ..การ์ตูนก็ไม่ได้ดูเหมือนตอนอยู่ที่บ้าน” (ET-Tube 001)

“กลางวัน...มันก็แบบนี้แหละไม่่วงนอน... พอมืดก็ง่วง...แต่ตอนนั้นมันนอนไม่หลับ...แสงไฟมัน ส่องตา...นอนไปนอนมา...ก็ไม่หลับ...ก็จะเบือ...ไม่ได้ทำอะไร...แบบนี้ละ” (ET-Tube 008)

“ตอนนั้น...รู้สึก..เบือ ๆ เซ็ง ๆ .....ตอนอยู่โรงเรียนดีกว่าตั้งเยอะ...ตอนเที่ยง...ได้เตะบอล...อยู่ ในนั้น (ICU)...มีแต่ให้นอน ๆ” (ET-Tube 002)

“รู้สึกว้า...มันน่าเบือนะคะพี่...อยู่ที่นี้ไม่ค่อยได้ทำอะไร...นอน ๆ อยู่อย่างนั้นแหละคะ...ดนตรีก็ ไม่ได้เล่น...ไม่ได้ซ้อม...ปกติ...จะเล่นดนตรีไทยให้กับโรงเรียน....” (ET-Tube 003)

อีกประการหนึ่งของความเบือที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสพการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอ เกิดจากการที่ญาติไม่สามารถเฝ้าได้เพราะข้อจำกัดของกฎระเบียบการเยี่ยมของโรงพยาบาล ทำให้ ผู้ป่วยเด็กรู้สึกโดดเดี่ยว เปลี่ยวเหงา เบือที่ไม่มีเพื่อนเหมือนตอนอยู่ที่โรงเรียน คิดถึงสิ่งที่ตนเองผูกพันที่ บ้าน คิดถึงพ่อแม่ และคิดถึงเพื่อน

“มันเบื่อ ๆ ไม่มีอะไรทำ...คิดถึงเพื่อน ๆ...แต่ก็รู้แหละว่าเราไม่สบายต้องรักษา...อยากกลับบ้านเร็ว ๆ...” (ET-Tube 003)

“ให้เค้า (พยาบาล) บอกแม่ให้อยู่ด้วยนาน ๆ ...นอนด้วยตอนที่อยู่ในนั้น (ICU มีระเบียบห้ามญาติเฝ้า)...คิดถึงแม่นะ” (ET-Tube 010)

“ไม่รู้ว่าเค้า (พยาบาล) จะมีอะไรหรือเปล่านะ...ถ้าอยากให้พอกับแม่มาอยู่เป็นเพื่อนมาเฝ้าตอนที่อยู่ที่นั่น (ICU)...อย่างอยู่ที่นั่นนะ(หอผู้ป่วยสามัญ)...แบบว่าเค้าก็ให้พ่อแม่เฝ้าได้...บางคนแม่เค้าก็นอนเป็นเพื่อนแบบนี้...คือตอนนั้นก็รู้สึกกลัว ๆ...ก็อยากให้พอกับแม่อยู่เป็นเพื่อนบ้าง...แต่ว่าเค้าก็ให้พอกับแม่เข้ามาเฝ้าเดี่ยวแบบนี้” (ET-Tube 009)

“ตอนที่เบื่อ ๆ ...จะคิดถึงมัน (สุนัขที่เด็กเลี้ยงไว้ที่บ้าน) คิดถึงมาก...สงสารมันไม่มีเพื่อนเล่น...กลัวไม่ได้กินข้าวนะ...รักมาก ๆ นะตัวนี้...ไม่มีน้อง ก็จ้ะรักมันเหมือนน้อง...” (ET-Tube 004)

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ความต้องการการดูแลขณะใส่ท่อหลอดลมคอมี 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1. สัมผัสที่อบอุ่น และอ่อนโยน

หลังจากที่ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์การใส่ท่อหลอดลมคอได้ผ่านพ้นปัญหาอุปสรรคอันใหญ่หลวงนานับประการมาแล้ว เด็กได้ผ่านการเรียนรู้เพื่อการคงอยู่จากประสบการณ์เหล่านั้นมากมาย ประสบการณ์ความต้องการการตอบสนองจากผู้ให้การดูแลผู้ป่วย เป็นความรู้สึกถึงความต้องการที่บรรยายออกมาให้ผู้สัมภาษณ์ได้รับรู้ถึงความต้องการของเด็กในสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่ ซึ่งเป็นความต้องการการตอบสนองทางด้านร่างกายจากผู้ให้การดูแลและมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการรักษาพยาบาล ผู้ป่วยบางรายพูดด้วยน้ำเสียงมุ่งมั่นกับสิ่งที่ตนเองคาดหวังเพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นการแสดงถึงความรู้สึกที่ซ่อนอยู่กับคำพูดที่ถ่ายทอดออกมาบ้างก็บอกว่า ไม่อยากให้เค้าทำเจ็บกว่าเดิม ดึงผ้าออกเบา ๆ หน่อยก็ได้ ก็อยากให้เค้าไม่ต้องทำนาน ๆ มันจะเจ็บ ไม่ต้องมัดมือให้นาน ซึ่งคำพูดเหล่านี้ที่ถูกถ่ายทอดออกมาจากประสบการณ์ของเด็กเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความต้องการการสัมผัสที่นุ่มนวล เป็นการให้ความหมายผ่านการรับรู้ ว่า เด็กมีความต้องการสัมผัสที่แผ่วเบาจากผู้ให้การดูแลโดยเฉพาะสัมผัสที่มีความแผ่วเบาจากกระบวนการรักษาพยาบาล

“ตอนที่เค้า (พยาบาล)...ดึงผ้าออก...ดึงผ้าออกเบา ๆ หน่อยก็ได้ มันจะไม่แสบ ๆ ตรงหลัง” (ET-Tube 006)

“ก็อยากให้เค้า (พยาบาล) ไม่ต้องทำนานๆ ....มันจะเจ็บ ๆ แน่น ๆ...ตรงในนี้ (ชี้มือไปยังบริเวณคอและหน้าอก) นะ....” (ET-Tube 008)

“...ไม่ต้องมัดมือให้นาน...ตอนที่ตื่นแล้ว...เค้าต้องแก้มัดออกก่อนอะคะเพราะ...ขยับตัวไม่ค่อยถนัด...มันเมื่อยตัว...เมื่อยคอ...เมื่อยไปหมด...อยากขยับให้หายเมื่อยหน่อย...ไม่ดึงท่อออกอยู่แล้ว...เพราะตอนแรกเค้าก็บอกแล้วว่า...อย่าดึงท่อนะ...เดี๋ยวเจ็บตัวอีก...ก็เข้าใจแล้ว...ไม่กล้าขยับแรงด้วยซ้ำเพราะกลัวเจ็บ...กลัว...อยากให้เค้าแก้มัดให้ะตอนนั้น...พอเค้าพูดจบก็เดินไป”

(ET-Tube 003)

นอกจากความต้องการการสัมผัสที่นุ่มนวลและแผ่วเบาจากผู้ให้การดูแลแล้ว เด็กยังได้ถ่ายทอดถึงสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความหนาวเหน็บ และความต้องการสัมผัสความอุ่น อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความหนาวเย็นผู้ป่วยบางรายขณะพูดถึงความหนาวเย็นและความต้องการความอุ่นจะใช้มือโอบกอดตัวเอง คล้ายกับอยากได้อะไรสักอย่างมาปกป้องตัวเองไว้จากความหนาวเย็นนั้น

“ในนั้น (ICU) มันจะหนาว...ก็อยากให้เค้าเอาผ้าห่มหนา ๆ...ห่มให้ด้วยอะคะ....น่าจะให้ห่มสองผืน...เพราะมันเย็น” (ET-Tube 003)

“(สื่อนำนึกคิด)...ให้เค้าห่มผ่านวมเหมือนตอนที่บ้านให้ะ...มันจะเย็น ๆ...หัวก็จะเย็น ๆ (เด็กมีผมสั้นเกรียน) ห่มแบบคลุมหัวด้วยนะ...จะได้ไม่เย็นหัว” (ET-Tube 010)

ประเด็นที่ 2. บริการสร้างเสริมจิตสุนทรีย์

จิตใจและกายอยู่คู่กันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เมื่อร่างกายต้องการการสัมผัสที่ให้ความสุขสบายทางกายแล้ว ความต้องการด้านจิตใจก็จะเกิดควบคู่กันมาเป็นเงาตามตัว เสี่ยงบ่นของผู้ป่วยที่บอกว่าเบื่อกจากการต้องนอนเฉย ๆ ไม่มีอะไรทำ เพื่อที่ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองเคยปฏิบัติเหมือนอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียนยิ่งก่อให้เกิดความเครียดให้กับผู้ป่วย การผ่อนคลายความเครียดด้าน

จิตใจก็เป็นทางออกอย่างหนึ่งของผู้ป่วยที่จะลดความเบื่อหน่าย ลดความอึดอัดจากการใส่ท่อหลอดลมคอ ผู้ป่วยเด็กที่มีความสุนทรีย์ในจิตใจก็จะโยนหาความสุนทรีย์นั้นเพื่อตอบสนองความต้องการด้านจิตใจของตนเอง เพื่อปลอบประโลมใจให้รู้สึกผ่อนคลายจากสภาวะการณที่ตนกำลังเผชิญกับปัญหาอุปสรรคที่รุมเร้าจากการได้รับการใส่ท่อหลอดลมคอ ซึ่งความสุนทรีย์ในจิตใจนี้เป็นการให้ความหมายและรับรู้ของผู้ป่วยตามความปรารถนาของจิตใจว่าตนเองต้องการด้านจิตสุนทรีย์ ซึ่งจิตสุนทรีย์นี้เองที่จะช่วยลดความคับข้องใจจากการที่ไม่สามารถพูดคุยสื่อสารได้ ผ่อนคลายความตึงเครียดจากความเจ็บปวด และความรู้สึกเบื่อหน่ายจากการที่ต้องนอนบนเตียงเฉย ๆ

“นอกจากฟังเพลงหรือคะพี่...ถ้าไม่ได้จริง ๆ...ก็อยากให้เค้า (พยาบาล) บอกพ่อให้เอา...โน้ตเพลงมาให้...อ่านเล่น ๆก็ได้คะ...จะได้ไม่เบื่อ...เพราะที่บ้าน...โน้ตเพลงมีเยอะมาก...ซีดี...ก็มีตั้งเยอะ...อยากเอามาดูเล่น...เอามาฟัง...ให้พยาบาลเค้าเอามาเปิดให้ดู...หรือว่าดนตรีที่เราชอบให้ฟัง...จะได้ไม่เบื่อ....” (ET-Tube 003)

“อยากบอกพ่อว่าถ่ายรูปเจ้ากั๊กตาร์ (สุนัขเลี้ยงที่บ้าน)...มาให้ดู...นะ...เพราะว่าคิดถึงมัน กลัวมันจะผอมนะ....” (ET-Tube 004)

ความต้องการด้านจิตสุนทรีย์ของผู้ป่วยเด็กแต่ละคนก็จะมี ความแตกต่างกัน ตามความชื่นชอบ และพื้นฐานการมีความสุนทรีย์ในจิตใจของเด็กแต่ละคน บางรายชอบที่จะดูการ์ตูนที่ให้ความเพลิดเพลินสนุกสนาน บางรายก็จะชอบเล่นเกมส์ตามที่ตนถนัด หรือไม่ก็ชอบที่จะวาดภาพระบายสี และการทำศิลปะต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นความต้องการด้านจิตสุนทรีย์ของเด็ก เพื่อตอบสนองความต้องการด้านจิตใจของตนเอง และปลอบประโลมใจให้รู้สึกผ่อนคลายจากสิ่งที่ตนกำลังเผชิญกับการใส่ท่อหลอดลมคอ

“ เค้า (พยาบาล) จะดูหรือเปล่า...อยากดูการ์ตูนตอนเช้า...โคนัน ...(เด็กหลับตาปีขณะพูด).... ตอนอยู่บ้านจะได้ดูทุกเช้าวันเสาร์กับวันอาทิตย์นะ...ช่อง 9 กับช่อง ไอวี่ที (ไอทีวี...เด็กพูดสลับคำ).... แบบว่าดูสองช่องสลับไปสลับมา...จนจบ...สู้กัน...มันดี” (ET-Tube 002)

“ตอนนอน ๆ นะ แบบว่ามีเกมส์ให้เล่นก็ดีนะพี่นะ...จะได้ไม่น่าเบื่อ...สนุกดีด้วย....” (ET-Tube 008)

“ตอนที่อยู่ในนั้น (ICU)...กินนอนแบบเอนตัวได้แล้วนะ...หายใจก็ดีแล้ว...ก็อยากทำอะไรบ้าง... มันอยู่เฉย ๆ...เกินไป...นอนฟังเสียงคนคุยกัน...เสียง...ติด ๆ ของเครื่อง...ถ้ามีให้วาดรูประบายสีอย่าง ของที่นี่...ก็คงดี...จะได้วาด...การ์ตูน...กับสัตว์ประหลาดสู้กัน...แบบมีไฟพุ่งออกมาแบบนี้...(เด็กชี้มือ ไปที่รูปภาพที่กำลังวาด)...” (ET-Tube 007)

“นอนดูทีวี...รายการตลก..สนุกกว่าเยอะ...” (ET-Tube 005)

“ชอบดูแข่งรถนะ...อยากดูเหมือนกันชอบ...มันดี...แต่ไม่มีให้ดูก็อด....กินนอนแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จน มีด....” (ET-Tube 009)

“พับจรวด...ร้อน...ออกไปไกล ๆ ...พับนกยั้งไหว...ที่โรงเรียนพับจั้งแหละ...พับจรวดแบบสองปีก ...ร้อน...ออกหน้าต่าง...แข่งกับเพื่อน...ใครไปได้ไกลสุด...ชนะ” (เด็กกำลังพยายามพับเศษกระดาษให้ ผู้สัมภาษณ์ได้ดู) (ET-Tube 006)

ประเด็นที่ 3. ช่องทางเจรจาพาสุข

เมื่อผู้ป่วยรับรู้ว่าคุณเองไม่สามารถพูดคุยสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความรู้สึกของตนในขณะนั้น และไม่มีใครสามารถเข้าใจและตอบสนองในสิ่งที่ตนกำลังพยายามแสดงความรู้สึกนึกคิดเพื่อบ่งบอก ความต้องการของตนเอง ซึ่งเป็นความคับข้องใจและทุกข์ทรมานในจิตใจของเด็ก เด็กก็จะมีวิธีการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองผ่านการสื่อสารเจรจา เพื่อบรรเทาความทุกข์ทรมานในจิตใจ และนำพาความสุขกายสุขใจมาสู่ตนเอง ซึ่งวิธีการสื่อสารเจรจาของเด็กมีหลากหลายวิธีตามการรับรู้ และเข้าใจในความหมายที่ตนต้องการที่จะเจรจาสื่อสารกับผู้อื่น รูปแบบของวิธีการเจรจาสื่อสารของเด็กแต่ละคนจะเป็นกระบวนการเจรจาสื่อสารทั้งแบบทางเดียว และสองทาง เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเด็กและผู้ให้การดูแลหรือพ่อแม่ของเด็กเอง ในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง

“(แสดงสีหน้าครุ่นคิด)...ก็อย่างที่ตอนเค้าเล่านิทาน...ในทีวี...เค้าก็ทำมือเป็นรูปสัตว์ได้ตั้งหลายตัว...อย่างที่จะบอกแม่...ก็แบบว่าใช้มือทำเป็นรูปปากหมา...ทำแบบว่าตอนที่มันเห่า...ให้แม่ดู...แม่ก็รู้แหละว่าเป็น...เจ้าก็ตาร์ (สุนัขเลี้ยงที่บ้าน)” (ET-Tube 004)

“...ก็ตอนนั้นเราพูดไม่ได้แบบนี้...ก็แบบว่าให้เค้า....เอาตัวการ์ตูน...แบบที่เป็นรูปสัตว์ก็ได้...เวลาบีบมัน...ข้างในมันจะมีแบบว่าเป็นลม...เวลาที่บีบแล้วจะมีเสียง...บีบ ๆ...ออกมาทางปากมันแบบนี้...ก็ให้เค้าเอามาวางไว้ที่มีมือ...ตอนจะเรียกหาเค้าแบบนี้...ก็บีบให้มันแรง ๆ...เสียงมันก็จะออกมา...ดัง ๆ...เหมือนกับรถไอดีม...เค้าจะบีบ ๆ...เสียงมันก็จะดัง ๆ...ก็จะได้ยินกันหมดเลยคราวนี้... ให้เค้าเอามาสองตัวก็ได้...จะบีบสองตัวเลยคราวนี้...เสียงมันจะดังกว่าอันเดียว...พยายามที่เค้าจะได้เดินมาหาเรา” (ET-Tube 006)

“เราอยากบอกแม่ว่าเราคิดถึงเจ้าก็ตาร์ (สุนัขเลี้ยงที่บ้าน)... ก็...วาดรูปเจ้าก็ตาร์...ลงไปก่อน...แล้วก็บอกว่าเอาข้าวให้มันกินเยอะ ๆ...ก็ต้องวาดรูป...จานใส่ข้าวของมัน...แล้วก็วาดรูปอาหารที่มันชอบกินใส่ในจานแบบเยอะ ๆ...แล้วก็...เขียนตัวหนังสือในวงกลมเหมือนในหนังสือการ์ตูน...บอกแม่ว่า...เอาข้าวให้มันกินเต็มจาน...กับอีกครั้งจาน...มันถึงอิม...แบบนี้ละ” (ET-Tube 004)

“...กระดาษอันนั้นแหละที่...ถ้าเค้าไม่มัดเรา...แต่ถ้ายังโดนมัดแบบนั้นก็ไม่ว่าจะทำยังไงดี...เพราะมือเราจับไม่ได้...พูดก็ไม่ได้อีก...หนักเข้าไปใหญ่เลยทีนี้...ก็ต้องดิ้น ๆ กระที่บ ๆ ...อย่างที่บอกแหละ...ถึงจะได้รู้เรื่องกัน....” (ET-Tube 009)

นอกจากวิธีการสื่อสารเจรจาของเด็กมีหลากหลายวิธีตามการรับรู้ และเข้าใจในความหมายที่ตนเองต้องการที่จะเจรจาสื่อสารกับผู้อื่น รูปแบบของวิธีการเจรจาสื่อสารของเด็กบางรายได้พัฒนาจากรูปแบบเดิม ๆ ที่ตนเองเคยใช้แล้วไม่ประสบผลสำเร็จและไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการ มาเป็นรูปแบบการเจรจาสื่อสารที่มีความทันสมัยและเด็กคิดว่ามีประสิทธิภาพสำหรับตัวเองเพราะตนเองมีความคุ้นเคยกับรูปแบบการเจรจาสื่อสารในลักษณะนี้ เพื่อลดความเครียดเพิ่มความสุขใจให้กับตนเองอีกทางหนึ่ง

“ถ้าไม่เขียนเป็นแบบตัวหนังสือเนี่ยเธอคะก็...อาจ...ให้พิมพ์ลงในโทรศัพท์มือถือ แล้วให้คนที่อยากรู้ว่าเราจะบอกไรเค้า...ได้อ่าน...คือพิมพ์เป็น...Messages ข้อความในโทรศัพท์มือถือ...แต่ว่าไม่ต้องส่ง...แบบว่าพิมพ์แล้วให้พยาบาลหรือว่าหมออ่าน... ให้พ่อแม่อ่าน...อยากให้พ่อแม่รู้ว่าตัวเองเป็นยังไง...จะเอาอะไร...อย่างตอนแรกที่พ่อแม่ก็จะบอกอะไรก็ได้...พยาบาลเค้าก็ไม่รู้เรื่องด้วยหรอกคะ...ว่า...จะอยากได้หรืออยากบอกอะไรกับเค้าบ้าง...จะให้เขียน...ลงในกระดาษก็ยังได้...แต่มันนอนเขียน...ไม่ถนัดเท่าไร...พิมพ์ Messages ในโทรศัพท์มือถือ นี่แหละน่าจะง่ายกว่าที่จะให้...เขียน....”

(ET-Tube 003)

3. สรุปประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ใส่ท่อหลอดลมคอ

ผลการศึกษาประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอ จำนวน 10 ราย ทำให้สามารถอธิบายประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอ แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1. ความรู้สึกต่อประสบการณ์ของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนต่อการใส่ท่อหลอดลมคอมี 4 ประเด็น ได้แก่ 1) เจ็บปวด ทรมาน 2) น่าสะพรึงกลัว 3) อึดอัด คับข้องใจในการสื่อสาร และ 4) เบื่อ สำหรับส่วนที่ 2 ได้แก่ 1) สัมผัสที่อบอุ่น และอ่อนโยน 2) บริการสร้างเสริมจิตสุนทรีย์ และ 3) ช่องทางเจรจานำพาสุข

ประสบการณ์ความต้องการการดูแลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีประสบการณ์ใส่ท่อหลอดลมคอคือ ประสบการณ์แห่งความเจ็บปวด ทุกข์ทรมานทั้งด้านร่างกายและตราตรึงในจิตใจ จากการรักษาพยาบาลที่ได้รับโดยการใส่ท่อหลอดลมคอ และจากกระบวนการรักษาพยาบาล โดยเฉพาะสถานการณ์การถูกดูหมิ่น การถูกยึดตึง และการจับต้องที่ไม่อ่อนโยน ผู้ป่วยเด็กรับรู้และแปลความหมายเป็นประสบการณ์ที่น่าสะพรึงกลัว ซึ่งตนไม่สามารถหลีกเลี่ยงและเป็นสิ่งที่คุกคามน่ากลัว การที่ผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อหลอดลมคอไม่สามารถติดต่อสื่อสารด้วยการพูดบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับทราบได้ ทำให้รับรู้ว่าเป็นปัญหาอุปสรรคอันใหญ่หลวงของตน และเกิดความคับข้องใจ ผู้ป่วยเด็กต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบอื่นทดแทน ซึ่งมีวิธีการทดแทนด้วยการพยายามใช้ภาษาท่าทาง ได้แก่ การหันหน้าหนีจากสถานการณ์ การดิ้น การกระเท็บเท้ากับเตียง และการทำตาโตจ้องมองพยาบาลผู้ให้บริการ เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดทางกายและจิตใจให้ผู้อื่นรับรู้ จากการที่ต้องนอนอยู่บนเตียงเฉย ๆ ไม่มีอะไรทำ ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย เบื่อเสียงรบกวน และนอนไม่หลับ

โดยที่ผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ปรรารถนาที่จะได้รับการดูแลขณะใส่ท่อหลอดลมคอ ด้วยการอยาก
ให้พ่อแม่มาเฝ้าตอนกลางคืนภายใน ICU ได้ และต้องการสัมผัสที่แผ่วเบา นุ่มนวล จากผู้ดูแลที่ให้การ
รักษาพยาบาล ต้องการอบอุ่นในสภาพแวดล้อมที่หนาวเย็นภายใน ICU อีกทั้งยังต้องการความ
สุนทรีย์ เพื่อบรรเทาความรู้สึกเบื่อและความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน ด้วยการได้ดูทีวี ฟังเพลงบรรเลง
เพื่อให้เกิดการผ่อนคลาย และมีความสุขสบายทางกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังต้องการการสื่อสาร
เจรจาเพื่อบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นได้รับทราบ เพื่อจะได้รับการตอบสนองของความต้องการ
จากผู้ดูแลหรือพ่อแม่ ซึ่งเป็นการนำความสุขกายสุขใจมาตอบสนองความต้องการของตนเอง